

VU Research Portal

Sociale problematiek in de moderne samenleving: De eenzame Wmo-gebruiker

Klok, J.; van Tilburg, Theo G.

2019

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Klok, J. (null), & van Tilburg, T. G. (null). (2019). Sociale problematiek in de moderne samenleving: De eenzame Wmo-gebruiker. <http://www.sociaalweb.nl/blogs/sociale-problematiek-in-de-moderne-samenleving-de-eenzame-wmo-gebruiker>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

BLOGS

Sociale problematiek in de moderne samenleving: de eenzame Wmo-gebruiker

03-01-2019

Jolien Klok

jolien.klok@vu.nl

eenzaamheid wmo sociale-cohesie

[Share](#) |

Uit de derde SCP-rapportage over de ontwikkelingen in het sociaal domein ("Wisselend Bewolkt") blijkt dat er veel eenzaamheid is onder Wmo-gebruikers. In 2017 geeft 20 procent van de Wmo-gebruikers aan zich sterk eenzaam te voelen. Ter vergelijking: 6 procent van de personen die geen voorzieningen gebruiken in het sociaal domein rapporteerde in 2017 sterke eenzaamheid. Daarnaast neemt het aantal eenzamen onder Wmo-gebruikers toe in de periode tussen 2015 en 2017. Hoewel dit geen sterke stijging betreft (2 procentpunten, van 18 naar 20 procent), spreekt het SCP van een "zorgelijke ontwikkeling".

Tegelijkertijd is er volgens het SCP een andere verontrustende trend: mensen verwachten steeds minder van hun eigen netwerk als er problemen zijn. In 2015 denkt 13 procent van de mensen die geen voorziening gebruiken dat zij in de toekomst geen hulp zullen krijgen van hun persoonlijke netwerk bij drie of meer problemen (bijvoorbeeld bij het verrichten van algemene dagelijkse handelingen, het doen van het huishouden, op het vlak van financiën, op de arbeidsmarkt). In 2017 is dit 20 procent. Onder Wmo-gebruikers speelt dit nog sterker – 30 procent in 2015 en 40 procent in 2017- terwijl juist zij die hulp het hardst nodig hebben.

Hoe is deze ontwikkeling te verklaren? Het SCP stelt dat er tussen 2015 en 2017 een toename in kwetsbaarheid (combinatie van achterstand op de hulpbronnen inkomen, opleiding, werk en gezondheid) zichtbaar is geworden onder Wmo-gebruikers. Kwetsbaarheid is niet veranderd onder hen die geen voorziening gebruiken. De vraag rijst nu: waar komt die kwetsbaarheid vandaan? Waarom wordt de mogelijkheid een beroep te doen op je sociale netwerk kleiner, ook onder hen wiens kwetsbaarheid niet toenam?

Gerelateerd nieuws

Eenzaamheid Wmo-gebruikers
toegenomen 04-12-2018

Zonder partner vaak sterk eenzaam
26-09-2018

Gevolgen AVG voor Matrix
gegevensuitwisseling 'zorg' 06-07-2018

Veel steun gemeenten voor motie tegen
Wmo-abonnementstarief 04-07-2018

Mantelzorgers vaak eenzaam bij zorg
voor mensen met dementie 28-06-2018

Ouderen steeds minder eenzaam
15-06-2018

Rapportage 'Zicht op Wmo' n.a.v. motie
Rutte gepubliceerd 07-06-2018

Nieuwsbrief

Blijf op de hoogte van het laatste nieuws over het sociaal domein. Abonneer op onze gratis nieuwsbrief.

[Abonneer](#)

Van onze partners

E-Learning voor sociale
wijkteams

E-learning voor sociale wijkteams

- Armoedesignalen herkennen en leren hoe je deze bespreekbaar kan maken
- Leren hoe een cliënt zijn/haar financiële situatie kan beïnvloeden
- Leren hoe je met privacy en termijn en bezwaar moet omgaan binnen het sociale wijkteam

SOCIAALWEB

[→ Lees meer](#)

Deze website maakt gebruik van cookies.

Sociaalweb gebruikt cookies om deze website en bijbehorende diensten beter af te stemmen op uw wensen en voorkeuren.

[Akkoord](#) [Meer informatie](#)

De sociologie probeert deze problematiek te duiden vanuit maatschappelijke

veranderingen. De 'modernisering' van de samenleving raakt aan de hoofdvragen van de sociologie. Modernisering omvat allerlei ontwikkelingen zoals emancipatie, bureaucratisering, secularisering en individualisering. In het debat over eenzaamheid wordt onze tegenwoordige, 'moderne' of inmiddels 'post-moderne', samenleving nogal eens negatief beschreven. De solidariteit en de cohesie zou zijn verdwenen.

Maar modernisering heeft ons zoveel gebracht: zeggingskracht, diversiteit, keuzes, bewegingsvrijheid, ontplooiing, tijd. Modernisering heeft ons veel winnaars opgeleverd: mensen die de mogelijkheden die modernisering ons biedt met beide handen aangrijpen en zich ontplooiën. Zij ontworstelen zich aan collectieve druk en voelen vrijheid om zelf keuzes te maken. Ze banen zich een weg door de wereld, inclusief het wereldwijde web, en doen er hun voordeel mee. Maar modernisering geeft tegelijkertijd ook verliezers: zij die de ontwikkeling niet bij kunnen benen. Zij weten zich geen raad met het zoveelste formulier en raken de weg kwijt in onze ICT-gedomineerde samenleving. Daarnaast hebben ze behoefte aan een richtingbepalend collectief om zich aan op te trekken en vinden ze keuzes maken lastig. Onder die verliezers zitten vermoedelijk ook de personen die, om met de woorden van het SCP te spreken, te kampen hebben met kwetsbaarheid en problemen.

Er wordt veel mantelzorg gedaan, maar de vanzelfsprekendheid waarmee voor (groot-)ouders werd gezorgd en het individuele leven moest bijdragen aan die van de familie, is afgenomen. Buren en buurtgenoten kennen we niet altijd meer. Dat we voor hen klaar staan is niet zomaar duidelijk. Een langere reistijd en toenemende arbeidsparticipatie maken het ook niet makkelijk solidariteit in daden om te zetten. Na de forse bezuinigingen is duidelijk geworden dat het morele beroep op de 'participatiesamenleving' niet altijd werkt. In die context vinden verliezers van de modernisering geen gehoor bij hun, misschien wel bijna ontbrekende, sociale netwerk als er problemen zijn. De wetenschappelijke literatuur spreekt van "collectieve eenzaamheid". Waar sociale en emotionele eenzaamheid primair het persoonlijke relatiernetwerk evalueert, is collectieve eenzaamheid de ervaren afwezigheid van verbondenheid binnen een groep of sociale eenheid. Ook dat kunnen we duiden als een product van modernisering.

Is er dan alleen reden tot pessimisme? De trein van modernisering dendert voort en je moet maar zorgen dat je mee rijdt? Zijn degenen die niet mee kunnen gebaat bij een terugkeer naar 'vroeger', naar een meer collectivistische samenleving? De trein terug laten rijden is geen oplossing. Als het gaat om eenzaamheid zijn juist ouderen in de meer collectieve landen in Zuid Europa, zoals Italië of Spanje, veel vaker eenzaam dan die in geïndividualiseerde landen zoals Nederland en in Scandinavië. Dit laat de veerkracht en het aanpassingsvermogen van de mensheid zien: we profiteren van meer zelfstandigheid en gaan beter om met nadelen van modernisering. We moeten bouwen aan een samenleving waarin mensen zich als individu kunnen ontwikkelen, en die ook op een moderne wijze solidair is.

Co-auteur: Prof. dr. Theo van Tilburg, Hoogleraar Sociologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam met een expertise in eenzaamheid, sociale ondersteuning en sociale netwerken

© 2019 Sociaalweb | Partnerships | Adverteren | Privacystatement, disclaimer en auteursrecht

Deze website maakt gebruik van cookies. X

Sociaalweb gebruikt cookies om deze website en bijbehorende diensten beter af te stemmen op uw wensen en voorkeuren.

Akkoord Meer informatie